

ע"פ 4893/07/17 - א ד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

20 יולי 2017

עפ"ג 4893-07-17 ד (אסיר) נ' מדינת ישראל

לפני הרכב כבוד השופטים:

ד"ר רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

בטינה טאובר

תמר נאות פרי

המערער

א ד (אסיר)

ע"י ב"כ עו"ד רונן אביב (סניגוריה ציבורית)

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

פסק דין

בפנינו ערעור הנאשם (להלן: "**המערער**") על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כבוד השופטת הבכירה רמה לאופר חסון), שניתן ביום 27/06/17 במסגרת ת"פ 45199-07-16.

בית משפט קמא הרשיע את המערער ביחד עם נאשם נוסף, על פי הודאתם בעבודות כתב אישום מתוקן, שהוגש כנגדם במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של פריצה לבניין שאינו דירה או בית תפילה בהתאם לסעיף 407(א) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), ובעבירה של היזק לרכוש במזיד בהתאם לסעיף 452 בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין.

בהמשך להרשעתו, נגזרו על המערער העונשים הבאים: 7 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו מיום 21/07/16 ועד ליום 27/07/16; 12 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא כי המערער לא יעבור במשך 3 שנים, מיום שחרורו מן המאסר, כל עבירה כנגד רכוש שהינה מסוג פשע ויורשע בגינה; 5 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא כי המערער לא יעבור במשך 3 שנים, מיום שחרורו מן המאסר, כל עבירה כנגד רכוש שהינה מסוג עוון ויורשע בגינה; קנס בסך של 4,000 ₪ או 2 חודשי מאסר תמורתו. הערעור מופנה כנגד חומרת רכיב המאסר בפועל בלבד.

מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, ביום 21/07/16 בשעה 00:03 או בסמוך לכך התפרצו המערער והנאשם הנוסף בצוותא לעסק בכוונה לבצע בו גניבה או פשע. במסגרת ההתפרצות, פתחו המערער והנאשם הנוסף את דלת ההזזה של העסק ונכנסו פנימה. לאחר כניסתם לעסק גרמו המערער והנאשם הנוסף נזק לעסק, כאשר במהלך ההתפרצות עיקמו את הגדר החיצונית של העסק, את חלון ההזזה וכן שברו את ידית דלת העץ. בהמשך, הגיעו שוטרים לעסק ותפסו את המערער ואת הנאשם הנוסף, בעת ביצוע עבירת ההתפרצות.

ביום 10/01/17 הרשיע בית משפט קמא את המערער והנאשם הנוסף על פי הודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות שפורטו לעיל. בטרם גזירת עונשו של המערער, הופנה המערער לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר בעניינו. כן הופנה המערער לממונה על עבודות שירות אשר התבקש להגיש חוות דעת באשר לכשירותו של המערער לביצוע עונשו בעבודות שירות.

ביום 23/04/17 הוגש לבית משפט קמא תסקיר שירות מבחן בעניינו של המערער. במסגרת התסקיר עמדה קצינת המבחן על ההיסטוריה העבריינית של המערער הכוללת הרשעות קודמות בגין עבירות מתחום הרכוש, סחיטה באיומים, שוד, הסגת גבול ועוד. המערער שיתף את קצינת המבחן, כי בעקבות לחצים רגשיים ונפשים שחווה, בין היתר, בעקבות מעצרים שהיו לו, פנה לפסיכיאטר פרטי, אשר אבחן כי הוא סובל מסכיזופרניה בגינה החל לקבל טיפול תרופתי ונמצא במעקב פסיכיאטרי. עוד ציין המערער בפני קצינת המבחן, כי בשל מצבו הנפשי הוא מקבל קצבת תמיכה מהמוסד לביטוח לאומי. קצינת המבחן ציינה, כי המערער לא הציג מסמכים התומכים בטענותיו ביחס למצבו הנפשי, והתקשה לשאת באחריות למעשיו. על כן, ובהעדר מודעות והכרה בדפוסים הבעייתיים שבאישיותו של המערער, ציינה קצינת המבחן כי אין אפשרות לבוא בהמלצה טיפולית בעניינו, ואולם שירות המבחן המליץ לשקול הטלת עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, מאסר מותנה ופיצוי למתלונן.

ביום 16/05/17 הוגשה לתיק בית משפט קמא חוות דעת הממונה על עבודות שירות, במסגרתה צוין, כי המערער לא נמצא כשיר רפואית לשאת את עונשו בעבודות שירות וזאת על הרקע הקביעה כי המערער סובל ממחלת נפש-סכיזופרניה פראנואידית פעילה, ללא מעקב רפואי.

בעקבות חוות דעת הממונה על עבודות שירות ולאור טענת המבקש כי הוא מטופל תרופתית בגין מחלת הנפש ממנה סובל, התבקש הממונה על עבודות שירות בהחלטה מיום 21/05/17, לבדוק בשנית, לפני משורת הדין, את כשירותו של המערער לשאת את עונשו בעבודות שירות, בין היתר, על יסוד מסמכים רפואיים שיציג המערער בפני הממונה.

המערער לא התייצב למועד החדש שנקבע לו בפני הממונה. לפיכך, ביום 27/06/17 גזר בית משפט קמא את עונשו של המערער. במסגרת גזר הדין עמד בית משפט קמא על חומרת העבירות בהן הורשע המערער ועל עברו הפלילי של המערער אשר כלל הרשעות בביצוע עבירות רכוש ועבירות אלימות שחלקן התיישן. הרשעתו האחרונה של המערער היא משנת 2012.

במכלול הנסיבות, בשים לב למחלתו הנפשית של המערער, העמיד בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם את העבירות בהן הורשע המערער על מתחם שנע בין 6 חודשים ועד 18 חודשים בצירוף ענישה נלווית. בקביעת עונשו של המערער בגדרי המתחם שקל בית משפט קמא, בין היתר, את הודייתו של המערער, החיסכון בזמן השיפוטי ובשמיעת כל העדים, עברו הפלילי ומחלתו הנפשית של המערער. לבסוף גזר על המערער 7 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו בצירוף ענישה נלווית כמפורט לעיל.

המערער מיאן להשלים עם גזר דינו של בית משפט קמא והגיש את הערעור שבפנינו, במסגרתו ביקש להקל משמעותית בעונשו. עיקר טענות המערער בערעורו מופנה כנגד קביעת הממונה כי אין הוא כשיר לשאת את עונשו בעבודות שירות

מאחר שהוא סובל ממחלת נפש (סכיזופרניה פרנואידיית) פעילה. נטען כי קביעת הממונה בעניין זה אינה סבירה, מאחר שהיא מבוססת על נימוק שגוי לפיו מחלת הנפש ממנה סובל המערער הינה פעילה. מעבר לכך, העלה המערער טענות נוספות כנגד קביעת מתחם העונש ההולם, שלשיטתו הינו על הצד הגבוה. כן הלין המערער כנגד קביעת עונשו בגדרי המתחם, שלשיטתו הינו חמור ביחס למקרים דומים.

ביום 13/07/17 התקיים בפנינו דיון בערעור. בפתח הדיון ביקש ב"כ המערער להפנות את המערער לממונה תוך שהבהיר כי כעת מכיר המערער בצורך לשיתוף פעולה עם הממונה. המשיבה התנגדה מצידה להפניית המערער לממונה ועמדה בעניין זה על התנהלות המערער, במהלך ניהול ההליך בבית משפט קמא, שלא שיתף פעולה, לא התייצב בפני הממונה ולא הציג מסמכים שיש בהם כדי לתמוך בטענותיו בנוגע למחלתו הנפשית. המשיבה אף טענה כי אין מקום להתערב בעונש, בהיותו ראוי, וכי ממילא לשיטתה, אין מקום להשית על המערער עונש לריצוי בעבודות שירות וכי העונש הראוי הינו מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

בהחלטה שניתנה בתום הדיון מיום 13/07/17 ולאור הדברים שנטענו, הורינו על הבאת המערער (שכבר החל בריצוי עונשו בכלא צלמון) בפני הממונה על עבודות שירות, אשר התבקש להתייחס לעובדה שעל פי המסמכים שהוצגו לבית משפט קמא, המערער אינו מצוי במסגרת של מחלה פעילה, ולתת על בסיס זה חוות דעת בכל הנוגע לאפשרות ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות. ביום 16.7.17 הוגשה לנו חות דעת של הממונה שמצא כי המערער כשיר לרצות את מאסרו בדרך של עבודות שירות.

הלכה מושרשת היא, כי ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים של סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, או כאשר מדובר בטעות מהותית שנפלה בגזר הדין [ראו: ע"פ 6095/10 **חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** (18/07/12); ע"פ 4568/12 **מדינת ישראל נ' סראחין** (11/06/13)]. יחד עם זאת, לכלל אי ההתערבות קיימים חריגים המאפשרים לערכאת הערעור להתערב בגזר הדין, זאת, מקום שהאיזון בין חומרת העבירות כשלעצמן, אל מול שיקולים פרטניים שעניינם העברין עצמו (כדוגמת עברו הפלילי, נסיבות חייו, הסיכוי לשיקום), מחייבים גזירת עונש קל או חמור יותר מזה שקבעה הערכאה הדיונית [ראו: ע"פ 6347/12 **מדינת ישראל נ' מרה** (13.5.2013)].

בעניינינו, אין ולא יכולה להיות מחלוקת באשר לחומרת העבירות שבוצעו על ידי המערער והנאשם הנוסף. המערער היה שותף למעשים עבריינים שעניינם עבירות היזק לרכוש והתפרצות. בהעדר נסיבות מיוחדות שמצדיקות הקלה בעונש, חומרת העבירות שיוחסו למערער בצירוף עברו הפלילי, אשר כולל מגוון של עבירות רכוש ואלימות, יש בהם כדי להצדיק לטעמנו את העונש שגזר בית משפט קמא על המערער, שכן העונש שנגזר על המערער (בהעדר נסיבות חריגות) אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת והנהוגת בנסיבות העניין. יחד עם זאת, עולה כי בעניינו של המערער מתקיימות נסיבות ייחודיות, אשר מצדיקות את התערבות ערכאת הערעור והקלה בעונשו של המערער.

ממקרא גזר דינו של בית משפט קמא עולה, כי במהלך ניהול ההליך, טען המערער בפני בית משפט קמא כי הוא סובל ממחלת נפש בגינה מקבל הוא טיפול תרופתי. לאור נסיבות אלה, הופנה המערער לממונה על עבודות שירות על מנת שיבחן אם המערער כשיר לרצות את עונשו בעבודות שירות. אין מחלוקת כי המערער לא שיתף פעולה עם הממונה,

ולא הציג מסמכים המעידים על מצבו הנפשי העדכני ועל הטיפול שהוא מקבל בשל מחלתו, וכי בשל אי שיתוף הפעולה מצד המערער הגיש הממונה חוות דעת ראשונה לפיה המערער אינו כשיר לריצוי עונשו בעבודות שירות מאחר והוא סובל ממחלת נפשית פעילה. אולם, מנגד אין חולק, כי מסקנה זו של הממונה מבוססת על מידע חסר שלא הוצג בפניו ואשר הביא לקביעת שגויה באשר למצבו הנפשי של המערער.

אין ספק כי היה על המערער לפעול על פי החלטת בית משפט קמא, לאחר שניתנה לו האפשרות, ולהציג לממונה מסמכים רפואיים רלבנטיים. עם זאת, בנסיבות העניין, אין למעשה מחלוקת כי המערער אכן סובל ממחלת נפש בגינה מטופל הוא תרופתית (מסמכים על כך הוצגו בפני בית משפט קמא). מלכתחילה בית משפט קמא סבר בשל נסיבותיו האישיות של המערער כי ראוי לשקול אפשרות לפיה ייגזר על המערער עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות ולא מאסר בפועל. מטעם זה הפנה בית משפט קמא את המערער לממונה על עבודות השירות לקבלת חוות דעת בעניינו. אלא שכאמור, ועקב אי שיתוף פעולה והחסר במידע על מצבו הרפואי, לא המליץ הממונה על העסקתו של המערער בעבודות שירות. כעת נקבע בחוות דעתו העדכנית של הממונה על עבודות שירות, לאחר שהוצגו בפניו מסמכים רלבנטיים אודות מצבו הנפשי של המערער, כי המערער כשיר לריצוי עונשו בעבודות שירות.

לפיכך, ולאחר שהוסרה המניעה כי המערער ירצה את עונשו במסגרת עבודות שירות, סבורים אנו, כי במקרה זה ניתן להסתפק בעונש של מאסר שירוצה בעבודות שירות, תוך ניכוי ימי מעצרו ומאסרו של המערער מתקופת המאסר שתרוצה בעבודות שירות. כל יתר רכיבי הענישה בגזר דינו של בית משפט קמא (ענישה מותנית וקנס כספי) נשארים בעינם ללא שינוי.

אשר על כן אנו מורים כי המערער ירצה מאסר שמשכו שישה (6) חודשים. מתקופת המאסר ינוכו ימי מעצרו, מיום 21/07/16 ועד ליום 27/07/16, וכן ימי מאסרו, כפי שגזר בית משפט קמא, מיום 27.6.16 ועד היום, 20.7.17.

המערער ירצה את מאסרו בעבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות הדירות, ב"מגדל אור - יעדים לצפון" שכתובתו רח' אברהם דיונו 4, קריית חיים, חיפה. הוסבר למערער כי אם יפר את הוראות הממונה על עבודות השירות ו/או יבצע עבירה נוספת כל שהיא בתקופת ריצוי עבודות השירות כי אז ניתן יהיה להפקיע את עבודות השירות ולהורות לו לרצות את יתרת מאסרו במתקן כליאה.

המערער יתייצב לריצוי עבודות השירות ביום 14.8.17 עד השעה 09:00 במפקדת עבודות השירות, בימ"ר עמקים המצוי במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת דרך הציונות 14 טבריה. טלפונים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099 וזאת כדי להסדיר את קליטתו לעבודות השירות. עליו להיות בקשר עם המפקח מטעם הממונה על עבודות השירות, מר יוסף כחלון, טל' 050-54063705.

יתר חלקי גזר דינו של בית משפט קמא יישארו בעינם ללא שינוי.

בשים לב לתוצאה אליה הגענו ישוחרר היום המערער ממאסרו ויתייצב לריצוי עבודות השירות בהתאם

למפורט לעיל.

ניתן היום, כ"ו תמוז תשע"ז, 20 יולי 2017, במעמד המערער וב"כ הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

בטינה טאובר,
שופטת

ד"ר רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]